

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Факультет права та міжнародних відносин

Кафедра публічного та приватного права

ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни «ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ»

Курс: V

Спеціальність: право

Форма проведення: письмова.

Тривалість проведення: 2 академічні години (1 год 20 хв).

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання:

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
37-40 балів	Відмінно	Відповідь студента: - містить повний, розгорнутий, правильний виклад матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання основних понять і категорій та взаємозв'язку між ними, вірне розуміння змісту основних теоретичних положень; - вказує на вміння давати змістовний та логічний аналіз матеріалу з поставленого питання; - демонструє знання різних наукових концепцій та підходів щодо певної науково-теоретичної чи науково-практичної проблеми, пов'язаної з поставленим питанням; - здатність робити власні висновки в разі неоднозначності, спірного чи проблемного характеру поставленого питання чи проблеми.
36-26 балів	Добре	Відповідь студента: - недостатня повнота, незначні неточності чи прогалини при поясненні того чи іншого аспекту питання; - недостатньо детально розкритий предмет запитання, а основні поняття носять тезисний характер; - окремі формулювання є нечіткими; міститься інформація, котра не відноситься до змісту екзаменаційного питання;
25-15 балів	Задовільно	Відповідь студента: - зміст відповіді свідчить про прогалини у знаннях з відповідного питання або ж про невірне

		розуміння окремих аспектів поставленого питання; - відповідь викладена недостатньо аргументовано та/або з порушенням правил логіки при поданні матеріалу; - відповідь не містить аналізу проблемних аспектів поставленого питання, свідчить про недостатню обізнаність з основними науковими теоріями і концепціями, що стосуються відповідного питання;
14-1 балів	Незадовільно	Студент взагалі не відповів на питання, або його відповідь є неправильною, тобто містить грубі змістовні помилки щодо принципових аспектів поставленого питання. Аргументація відсутня взагалі або ж є абсолютно безсистемною чи алогічною. Задача розв'язана невірно. Відповідь на ситуативне завдання є необґрунтованою та алогічною

Орієнтовний перелік питань:

1. Охарактеризувати античні витоки верховенства права: ідея загального блага.
2. Охарактеризувати античні витоки верховенства права: ідея добра та справедливості.
3. Охарактеризувати античні витоки верховенства права: ідея розсудливості.
4. Охарактеризувати античні витоки верховенства права: ідея загальної підпорядкованості закону як "влади розуму".
5. Охарактеризувати античні витоки верховенства права: ідея природного права.
6. Охарактеризувати розвиток ідеї верховенства права у Середні віки: ідея цінності людини.
7. Охарактеризувати розвиток ідеї верховенства права у Середні віки: ідея обмеження влади суверена звичаєвим, загальним та Божественним правом.
8. Охарактеризувати розвиток ідеї верховенства права у Середні віки: ідея справедливої (належної) юридичної процедури (due process of law).
9. Охарактеризувати концепції Нового часу як передумова формування доктрини верховенства права: ідея свободи та рівності.
10. Охарактеризувати концепції Нового часу як передумова формування доктрини верховенства права: ідея права на життя, власність, безпеку.
11. Охарактеризувати концепції Нового часу як передумова формування доктрини верховенства права: ідея суспільного договору.
12. Охарактеризувати концепції Нового часу як передумова формування доктрини верховенства права: ідея конституціоналізму.
13. Охарактеризувати концепції Нового часу як передумова формування доктрини верховенства права: ідея стриманого правління.
14. Охарактеризувати концепції Нового часу як передумова формування доктрини верховенства права: ідея поділу влади.
15. Охарактеризувати концепції Нового часу як передумова формування доктрини верховенства права: ідея народного суверенітету.
16. Американська революція та «Верховенство права» - загальна характеристика.
17. Французька революція та «Верховенство права» - загальна характеристика.
18. Охарактеризувати англійську доктрина верховенства права ("Rule of Law"). А. Дайсі про складові верховенства права.

19. Охарактеризувати німецьку доктрина “Rechtsstaat”.
20. Визначити відмінності між позитивістським та природно-правовим тлумаченнями “Rechtsstaat”.
21. Охарактеризувати доктрини країн континентальної Європи, споріднені з верховенством права.
22. Охарактеризувати верховенство права у судовій діяльності.
23. Охарактеризувати верховенство права у організації та діяльності органів влади.
24. Охарактеризувати верховенство права при кримінальних переслідуваннях.
25. Розкрити принцип верховенства права в актах ООН: закріплення верховенства права у Статуті ООН, Загальній декларації прав людини та інших документах, що розвивають їх положення.
26. Розкрити принцип верховенства права в актах ООН: тлумачення принципу верховенства права Міжнародною комісією юристів.
27. Охарактеризувати внесок Ради Європи в утвердження принципу верховенства права:
Розкрити принцип верховенства права в актах ООН: закріплення принципу верховенства права у Статуті Ради Європи.
28. Розкрити принцип верховенства права в актах ООН: Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод і протоколів як інструмент забезпечення верховенства права.
29. Розкрити принцип верховенства права в актах ООН: тлумачення та застосування принципу верховенства права Європейським судом з прав людини.
30. Розкрити принцип верховенства права в актах Європейського Союзу: закріплення принципу верховенства права у Договорі про заснування Європейських Спільнот 1957 р.(консолідована версія), Договорі про заснування Європейського Союзу 1992 р., (консолідована версія), Лісабонському договорі 2007 р.
31. Розкрити принцип верховенства права в актах Європейського Союзу: забезпечення верховенства права як критерій вступу до Європейського Союзу (Копенгагенські критерії).
32. Розкрити передумови конституційного закріплення принципу верховенства права в Україні на прикладі Декларація про державний суверенітет України.
33. Розкрити передумови конституційного закріплення принципу верховенства права в Україні на прикладі Акт проголошення незалежності України.
34. Розкрити передумови конституційного закріплення принципу верховенства права в Україні на прикладі Конституційного договору між Верховною Радою України та Президентом України про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України.
35. Розкрити передумови конституційного закріплення принципу верховенства права в Україні на прикладі Закону України “Про приєднання України до Статуту Ради Європи”
36. Розкрити закріплення у Конституції України принципу верховенства права та вимог, що впливають з нього.
37. Дати характеристику Загальній Декларації ООН прав людини 1948 року з позиції верховенства.
38. Порівняти поняття “Верховенство права” та “правова держава”.

39. Охарактеризувати розмежування принципу верховенства права з принципами ієрархії системи нормативно-правових актів (верховенства Конституції, верховенства закону тощо).
40. Дати характеристику верховенству права у вітчизняній правничій доктрині та юридичній практиці.
41. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р. як відправний пункт українського конституціоналізму.
42. Уконституювання поняття «верховенство права» в українському основоположному акті.
43. Охарактеризувати верховенство права як основоположний принцип новітньої системи українського права.
44. Охарактеризувати верховенство права як рівність перед законом.
45. Принцип верховенства права у його проявах через основоположні права і свободи людини.

Екзаменатор:

О.М. Байталюк

Завідувач кафедри:

Л.В. Орел